

Sygn. akt V CNP 63/14

POSTANOWIENIE

Dnia 26 czerwca 2015 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marta Romańska

w sprawie ze skargi A. P.

o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego postanowienia Sądu

Okręgowego w Katowicach z dnia 5 lipca 2012 r. sygn. akt III Ca 238/12

w sprawie z wniosku P. P.

przy uczestnictwie A. P.

o podział majątku wspólnego,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 26 czerwca 2015 r.,

odmawia przyjęcia skargi do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Uczestniczka – A. P. w skardze z 2 lipca 2014 r. wystąpiła o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego postanowienia Sądu Okręgowego w Katowicach z 5 lipca 2012 r., którym Sąd ten częściowo oddalił jej apelację od postanowienia Sądu Rejonowego w Mysłowicach z 24 stycznia 2012 r. w sprawie z wniosku P. P. o podział majątku wspólnego, zasądzającego od uczestniczki na rzecz wnioskodawcy kwotę 68.640,49 zł tytułem zwrotu nakładów z majątku osobistego wnioskodawcy na majątek osobisty uczestniczki, obniżoną w wyniku jej apelacji do kwoty 60.474,97 zł.

Uczestniczka zarzuciła, że postanowienie to zostało wydane z naruszeniem przepisów postępowania, to jest: - art. 618 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 567 § 3 k.p.c. w zw. z art. 45 § 1 i 2 k.r.o. oraz jest też niezgodne z art. 45 § 1 i 2 k.r.o.

Uczestniczka stwierdziła, że szkoda, którą poniosła przez wydanie zaskarżonego postanowienia wynosi 41.806,89 zł, gdyż taką kwotę przełała na rzecz uczestnika w wykonaniu prawomocnego postanowienia sądu.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia jest lokowana w grupie środków prawnych o charakterze nadzwyczajnym z tej przyczyny, że dotyczy orzeczenia o charakterze prawomocnym. Stanowi ona środek szczególnego rodzaju, gdyż przez jej wniesienie i uwzględnienie strona nie uzyskuje możliwości zmiany orzeczenia czy choćby jego wyeliminowania z obrotu prawnego, lecz jedynie prejudykat, który pozwoli jej realizować odpowiedzialność odszkodowawczą, o ile przez wydanie orzeczenia poniosła szkodę, a orzeczenie okazało się bezprawne. Z tej przyczyny skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem z prawomocnego orzeczenia nie można traktować jak alternatywy dla apelacji, skargi o wznowienie postępowania, czy choćby skargi kasacyjnej. Nie jest to zatem środek, przy wykorzystaniu którego strona mogłaby zabiegać o dokonanie przez Sąd Najwyższy wykładni budzących wątpliwości przepisów mających zastosowanie w sprawie prawomocnie osądzonej i ustalenie zasad ich stosowania na przyszłość, w zbliżonych stanach faktycznych.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego zgodnie przyjmuje się, że dla objaśnienia znaczenia pojęcia „niezgodność z prawem” prawomocnego orzeczenia w rozumieniu art. 424¹-424¹² k.p.c. należy odwołać się do celu wprowadzenia skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia do systemu prawnego, do sposobu skonstruowania tej instytucji w obowiązujących przepisach oraz do istoty i sensu odpowiedzialności państwa przewidzianej w art. 417¹ § 2 k.c. w związku z art. 77 ust. 1 Konstytucji. Wyrok (postanowienie co do istoty sprawy) niezgodny z prawem w rozumieniu art. 424¹ § 1 k.p.c., to taki wyrok, który jest niewątpliwie sprzeczny z przepisami niepodlegającymi różnej wykładni, z ogólnie przyjętymi standardami rozstrzygnięć albo będący efektem niewłaściwego zastosowania prawa, które jest oczywiste i nie wymaga głębszej analizy prawniczej. Nie jest niezgodne z prawem w rozumieniu art. 424¹ § 1 k.p.c. orzeczenie, które zostało oparte na jednej w wielu możliwych do zastosowania i stosowanych w praktyce wykładni przepisów. Traktowanie jako niezgodnego z prawem każdego wyroku sądu ocenionego przez którąś ze stron jako wadliwy niosłoby zagrożenie dla porządku prawnego, stabilności obrotu prawnego, a co więcej - także dla swobody sądu w ocenie dowodów i stosowaniu prawa (por. m.in. wyroki Sądu Najwyższego z 5 września 2008 r., I CNP 27/08, „Palestra” 2008, nr 11-12, s. 310, z 7 lipca 2006 r., I CNP 33/06, OSNC 2007, nr 2, poz. 35, z 18 stycznia 2006 r., II BP 1/05, OSNP 2006, nr 23-24, poz. 351; postanowienia Sądu Najwyższego z 3 czerwca 2009 r., IV CNP 116/08, nie publ.; z 13 grudnia 2005 r., II BP 3/05, OSNP 2006, nr 21-23, poz. 323).

Skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia zmierza do stworzenia prejudykatu, który pozwoli stronie ubiegać się o naprawienie szkody wyrządzonej jej przez wydanie prawomocnego orzeczenia. Z tej przyczyny, wśród przesłanek dopuszczalności tego środka ustawodawca wymienia uprawdopodobnienie wyrządzenia szkody wskutek wydania orzeczenia. Za dostateczny dowód jej poniesienia skarżąca uznała przedłożenie dowodu przelania przez nią kwoty zasądzonej na rzecz uczestnika w postępowaniu działowym. Zarzuty naruszenia prawa zgłoszone przez uczestniczkę w skardze nie koncentrują się jednak wokół wykazywania tego, że wnioskodawca nie poniósł na jej majątek nakładów, których rozliczenia mógłby domagać się przed sądem, lecz na tym,

że rozliczenie to nastąpiło w postępowaniu o podział majątku, ku czemu - zdaniem uczestniczki - brak było podstaw. Skarżąca nie zakwestionowała skutecznie tego, że wnioskodawcy przysługiwało wobec niej roszczenie, które powinno być zaspokojone. O roszczeniu tym Sądy orzekły nie z urzędu, lecz na żądanie wnioskodawcy. Powyższe czyni wątpliwą tezę uczestniczki, że przez wydanie zaskarżonego postanowienia poniosła szkodę w rozumieniu art. 361 § 2 k.c.

W niniejszej sprawie spór między stronami koncentrował się wokół nakładów poczynionych z majątku osobistego wnioskodawcy na majątek osobisty uczestniczki, ale i z majątku wspólnego stron na jej majątek osobisty. Te kategorie nakładów, po ustaleniu faktu ich poniesienia i wysokości, zostały rozliczone między stronami w postanowieniu działowym. W judykaturze Sądu Najwyższego wypracowane zostało stanowisko, zgodnie z którym - nakłady z majątku odrębnego jednego z małżonków na majątek odrębny drugiego podlegają rozliczeniu w sprawie o podział majątku wspólnego wtedy, gdy na przedmiot majątkowy stanowiący majątek odrębny jednego z małżonków dokonano nakładów zarówno z majątku wspólnego, jak i z majątku odrębnego małżonków i w postępowaniu działowym istnieje potrzeba dokonania kompleksowych pomiędzy nimi rozliczeń (por. uchwałę Sądu Najwyższego z 16 grudnia 1980 r., III CZP 46/80, OSNC 1981, nr 11, poz. 206 i wyrok Sądu Najwyższego z 7 czerwca 2002 r., IV CKN 1108/00, OSNC 2003, nr 9, poz. 123). Tak też Sądy *meriti* podeszły do problemu nakładów zgłoszonych do rozliczenia w niniejszym postępowaniu. Skoro w chwili wydawania zaskarżonego postanowienia przyjęta była wykładnia powołanych wyżej przepisów i określenie ich wzajemnego związku w sposób zastosowany przez Sądy *meriti*, to nie można zasadnie twierdzić, że wydane przez nie orzeczenie jest sprzeczne z prawem w znaczeniu ustalonym wyżej.

Przytoczone wyżej okoliczności już *prima facie*, bez potrzeby przeprowadzania pogłębionej analizy prawnej zaskarżonego postanowienia, usprawiedliwiają tezę, że skarga uczestniczki postępowania o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego wyroku nie może być uwzględniona (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z 15 stycznia 2001 r., I PKN 794/00, OSNP 2002, nr 17, poz. 412; z 6 lutego 2009 r., I BP 19/08, nie publ.; z 14 kwietnia

2008 r., I BP 1/08, nie publ.), co uzasadniało wydanie orzeczenia na podstawie art. 424⁹ k.p.c.